

יום רביעי ט"ז אייר תשפ"א  
28/04/2021  
סימוכין : מכ/28042101

לכבוד : היועץ המשפטי לממשלה, ד"ר עו"ד אלוף (במיל') אביחי מנדלבלט

דע : ראש הממשלה, ראש הממשלה החלופי ושר הביטחון

העתק : עו"ד, אנשי ארגון "נקים", פעילים חברתיים, הציבור

### באמצעות דוא"ל ומערכת מקוונת לפניית הציבור

א.ג.נ.

## הנדון: בקשה לחופה לקבוע כי ראש הממשלה נבצר מלשמש בתפקיד ראש הממשלה

ע"פ סעיף 16 ב' לחוק יסוד: הממשלה

בשם ארגון "נקים ישראל" התארגנות התנדבותית של מאות אזרחים למען מינהל תקין בישראל אשר ייפו את כוחי בין היתר לפנות אליך בנדון, ובהמשך לפסק הדין מיום 22/4/21 בעתירות לבג"ץ 2268/21 ו-2580/21,

הנני מתכבד לבקשך כדלקמן,

1. אתמול יום 27.4.21 התקיימה ישיבת ממשלה בנוגע למינוי שר משפטים קבוע.
2. ישיבה זו באה בעקבות התחייבות מטעם ראש הממשלה בבג"ץ 2228/21 2255/21 כי יקיים דיון בממשלה על מינוי שר משפטים קבוע עד ליום 27.4.21, הודעה זו קיבלה תוקף של החלטה ביום 25.4.21 באותם הליכים.
3. ראש הממשלה לא קיים החלטה זו כנדרש וקיים ישיבת ממשלה פגומה תוך הפרה חוק יסוד הממשלה ועיקרון הפריטטיות המחייב את הממשלה בממשלת חילופים.
4. בישיבת הממשלה הפר ראש הממשלה באופן בוטה מספר סעיפים נוספים של חוק יסוד הממשלה וביניהם סעיף 43.ד(ד). הקובע: (ד) על אף האמור בסעיף 24(ב), חדל שר בממשלת חילופים לכהן או שנבצר ממנו זמנית למלא את תפקידו, ימלא את התפקיד ראש הממשלה, ראש הממשלה החלופי או שר אחר שתקבע הממשלה לפי הצעת ראש הממשלה או ראש הממשלה החלופי, והכל בהתאם לזיקת השר האמור.
5. פרשנות בא כוח ראש הממשלה עו"ד פטר בבג"ץ אתמול בכך כי החובה למינוי שר בהתאם להשייכותו לגוש מסויים מוגבלת לממלא מקום בלבד ולא לשר קבוע הינה פרשנות מופרכת המנוגדת בתכלית לתיקון 8 של חוק יסוד הממשלה לכל אורכו ולהסכם הקואליציוני ולסעיף 43.ד(ד) כאמור, פרשנות מופרכת זו מהווה לא יותר מאשר כיסוי כביכול משפטי להתנהלות דורסנית ומפרה חוק של ראש הממשלה ולא בכדי הוציא אתמול בערב בג"ץ צו ביניים המקפיא את מינוי השר אקוניס לשר המשפטים.
6. אך חמור מכך עולה מפרסום תוכן הישיבה בתקשורת כי ראש הממשלה אף הביע חוסר אימון ואף זלזול במעמדו של היועץ המשפטי לממשלה וקבע כי עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הינה בגדר המלצה גרידא.
7. התנהלות זו הינה חמורה במיוחד בנסיבות בו ראש הממשלה נשפט בפלילים וכי נקבע עבורו הסדר ניגוד עניינים מחייב למנוע ממנו פגיעה במערכת שלטון החוק וטרפוד משפטו.
8. הסדר ניגוד עניינים מחייב זה עליו הגן כבודו בבג"ץ 2268/21 נקבע במסגרת הסכם קואליציוני מיום 20.4.21 בו תפקיד שר המשפטים ניתן לגוש כחול לבן בהתאם לסעיף 14 ד' של ההסכם הקואליציוני כפי שמתפרסם באתר הכנסת.

<https://main.knesset.gov.il/mk/government/Pages/CoalitionAgreements.aspx>

9. בהתאם לכך ובהתאם לחוק יסוד הממשלה מינוי שר משפטים זמני או קבוע היה יכול להתמנות אך ורק מהגוש של ראש הממשלה החלופי ובהסכמתו, קרי שהיה ברור לראש הממשלה כי במינוי שר משפטים מטעמו ללא הסכמת ראש הממשלה החלופי כי הוא חורג מהסדר ניגוד העניינים אותו התחייב לכבד בבג"ץ.

8. יצוין כי בית משפט זה קבע זה מכבר כי הסדר ניגוד העניינים שנערך למשיב, כתנאי אשר נועד להפיג את החשש הנובע מהמצב החרג שבו מתנהל הליך פלילי נגד ראש ממשלה מכהן, מחייבו (בג"ץ, 3056/20 פסקה 55) המשיב מצדו, ציין בתגובתו כי מיום שניתן פסק הדין בעתירה הנ"ל, הוא פועל על פיו ובהתאם לפסק הדין הוא מקבל את קביעות בית המשפט ביחס לגבולות ניגוד העניינים בעניינו. המשיב אף מינה גורם בלשכתו שיסייע בעניין בהתאם לקבוע בפסק הדין) פסקה 11 לתגובתו. (מקובלת עלינו עמדת היועץ המשפטי לממשלה כי אין בהסדר ניגוד עניינים זה, אשר נועד כאמור להפיג את החשש לניגוד עניינים בנוגע למערכת אכיפת החוק, כדי להביא את המשיב למצב של נבצרות" פונקציונאלית "או כי יש ביתר הנסיבות הקשורות להסדר ניגוד העניינים כדי להצדיק עתה הכרזה על נבצרות המשיב. לבסוף, יובהר בהקשר זה שככל שבפי העותרים טענה קונקרטית להפרה של הסדר ניגוד העניינים, רשאים הם לפנות בהליך מתאים, לאחר מיצוי הליכים כנדרש. כאמור, הכרעתנו ניתנת על בסיס התשתית שמונחת לפנינו בנקודת הזמן הנוכחית. טענות העותרים שמורות להם במקרה של שינוי מהותי בנסיבות.

11. נטען כי התנהלות ראש הממשלה אתמול הינה אכן שינוי מהותי בנסיבות המחייב את התערבותך וקביעתך כי נבצר מראש הממשלה למלא את תפקידו הן מפאת הפרת הסדר ניגוד העניינים והן מפאת הפרה שיטתית של חוק יסוד הממשלה עליו בעצמו חתם והן מפאת הפרת התחייבויותיו הן לבג"ץ והן בכתובים בדמות ההסכם הקואליציוני המהווה חלק בלתי נפרד מחוק יסוד הממשלה ברגע שהממשלה מתפקדת כממשלת חילופים ואשר עליהם מושתת כאמור הסדר ניגוד העניינים.

12. לא יתכן כי ראש ממשלה אשר אמור לייצג ממלכתיות יתנהל כאחרון הנאשמים ויפר הוראות חוקיות ברגל גסה תוך זילות של המוסדות המייצגים את שלטון החוק.

13. אימון הציבור בשלטון ובשלטון החוק מחייב את התערבותך הן להגנת על מוסד הכנסת וחוקיה, הן על מוסד היועץ המשפטי לממשלה והן על מוסד בית המשפט הגבוה לצדק, לא יתכן כי ראש ממשלה יתייחס בזלזול כה בוטה במוסדות אלה עליהם מושתתת הדמוקרטיה הישראלית בכללותה.

14. כלו כל הקצים של הקיפאון שגרם וגורם ראש הממשלה במשרד המשפטים בפרט ובמוסדות המדינה בכלל בגין אי מינוי שרים כראוי תוך שהדבר פוגע קשות באינטרס הציבורי.

15. כבר ברור מעל לכל ספק כי התנהלותו של ראש הממשלה אינה נורמטיבית בשום קנה מידה וכי קיים חשד מובהק כי התנהלותו מסיבב למינוי שר המשפטים מיועדת אך ורק ללכת אימים על מערכת המשפט ולטרפד בכל דרך אפשרית תוצאות משפטו על ידי מינוי בעלי תפקיד במערכת המשפט אשר יטיבו עימו.

16. חזקה על ראש הממשלה כי אם הוא פועל באופן כה בוטה בפרהסיה בניגוד לחוק להשפיע לכאורה על משפטו בפלילים כי יפעל גם הרחק מעיני הציבור לשם כך כפי שהועלה על ידי הח"מ הן בבג"ץ 2205/21 והן בפניה מיום 14.4.21.

17. ומצב ניגוד עניינים זה דורש עתה את ההתערבות המיידית של היועץ הנכבד הן למנוע מראש הממשלה להשפיע בדרכים אחרות תוך ניגוד עניינים על מהלך משפטו והן לשקם את אימון הציבור ואת ההרתעה המתכרסמת במוסדות החוק.

18. יפים לענין זה הדברים שנקבעו בבג"ץ 7141/05 ויתקין נ' מפכ"ל המשטרה: (27.2.2006) **"וכי אימון הציבור הוא נכס חיוני לתיפקודה התקין של הרשות השלטונית בישראל. יש להגן על אימון זה תוך עמידה על כך ששוטרי ישראל ימלאו את תפקידם למען הציבור ביושר, ניקיון כפיים, ושמידה על גידרי החוק; אימון זה עומד בבסיס תיפקודן של רשויות אכיפת החוק, ובלעדיו לא יוכלו למלא את משימותיהן"**

ואם אלה הנורמות המתבקשות משוטר פשוט אז מה יאמרו אזובי הקיר מול התנהלותו של ראש הממשלה כפי שפורסמה אתמול לאורכה ולרוחבה של רשתות התקשורת?

19. וכן נצטט מתוך דבריה של הוועדה לניגוד עניינים המתפרסמים באתר משרד המשפטים : בפסק דינו (דנ"פ 1397/03, מדינת ישראל נ' שמעון שבס) הדגיש הנשיא ברק, כי ככל שמדובר בעובד ציבור שמעמדו רם יותר, יש להתייחס למעשהו בחומרה רבה יותר (סעיף 10 לפסק הדין). זאת, משום שעובד הציבור הבכיר משמש דוגמא לכפופים לו, והוא בעל סמכויות רבות יותר. לעניין זה נאמר בפסק הדין:

**"לא הרי ניגוד עניינים של המפקח הכללי של המשטרה כהרי ניגוד העניינים של שוטר השורה; לא הרי עובד ציבור הממונה על מספר רב של עובדים, המבקשים ללמוד ממנו ולחקות אותו, כהרי עובד ציבור שאין לו**

תפקיד של ניהול. בצדק ציין השופט בייסקי כי: ככל שגבוה יותר וחשוב יותר מעמדו של בעל התפקיד הממלכתי, כך חייבת לגבור אחריותו לתקינות מעשי המינהל למניעת השחתת המידות. דברים אלה נאמרו לעניין עבירות השוחד. הם חלים גם לעניין העבירה של הפרת אמונים. עמד על כך השופט זמיר בציינו: ככל שעובד המדינה נושא משרה רמה יותר, שיש עמה און רב יותר וסמכויות חזקות יותר, כך יש מקום לדרוש ממנו שיקפיד יותר במילוי תפקידו על טוהר המידות ועל התנהגות הולמת' בגישה דומה נקטה חברתי, השופטת מ' נאור בפסק דין המיעוט שלה בפרשת שבס': גם פעולה מינורית יחסית של עובד ציבור בעל עמדה בכירה יש בה פוטנציאל להשפיע הרבה יותר מפעולה אינטנסיבית של עובד ציבור זוטר. . . 'אכן, עובד מדינה בכיר משמש דוגמא לכפופים לו. מעמדו הציבורי מאפשר לו להקרין כלפי הציבור הרחב הגינות, אמון, יושר ויושרה. . . כאשר עובד ציבור זה מצוי בניגוד עניינים הוא מקרין כלפי הכפופים לו וכלפי הציבור כולו את כשלונה של המערכת הציבורית, את שבירתם של הכלים הממלכתיים. כאשר ניגוד העניינים כולל בחובו היבט כספי, עובד הציבור מקרין את הקשר בין הון לשלטון. כל אלה מבססים פגיעה מהותית באמון הציבור בעובדי הציבור, פגיעה מהותית בטוהר המידות ופגיעה מהותית בתקינות המינהל".

20. במקרה שלפנינו לא רק שראש הממשלה העומד בראש הפירמידה השלטונית אינו מקרין הגינות, אמון, יושר ויושרה בהתנהלותו שתוארה לעיל אלא שהפרות החוק והוראות חוקיות שהוזכרו לעיל תוך ניגוד עניינים פוגעים באופן חסר תקדים וקיצוני באימון הציבור כלפי מוסדות המדינה.

21. בנסיבות אלה כבודו מתבקש לקבוע בדחיפות כאמור בכותרת.

22. מודה לתשובה בדוא"ל חוזר.

בכבוד רב.

---

חיים יטיב

דובר ארגון "נקים ישראל"

[www.nakim.org](http://www.nakim.org)